

Õiguskantsler

Merje Einmann
volikogu esimees
Kiili Vallavolikogu
info@kiilivald.ee

Teie nr

Meie 09.02.2021 nr 7-6/202029/2100804

Aimur Liiva
vallavanem
Kiili Vallavalitsus
info@kiilivald.ee

Kodus õppijate toitlustamine

Austatud Merje Einmann
Austatud Aimur Liiva

Väärrib tunnustamist, et Kiili vald soovib praegusel keerulisel ajal toetada Kiili Gümnaasiumis õppivaid õpilasi ja nende vanemaid, pakkudes õpilastele võimalust saada valla toel toitu ka siis, kui õppetöö toimub kodus.

Õiguskantsleri poole pöördus lapsevanem murega, et tema Kiili Gümnaasiumis õppival lapsel ei olnud karantiinis olles võimalik saada kooli pakutud sooja lõunasööki, kuna selle järel ühissõidukiga käimine oleks võtnud aega kaks ja pool tundi. Vanem märkis, et sama probleem tekkis ka kuni 25. jaanuarini 2021. a rakendatud distantsõppe ajal.

Palun Kiili Vallavolikogul kehtestada määrusega selgesõnaliselt väljaspool kooli õppivate õpilaste toitlustamise reeglid, sealhulgas määrata, kellele, mis juhul ja tingimustel toitu võimaldatakse. Määruse sisustamisel tuleks arvestada, et valla pakutud toitu saaksid ka kaugemal elavad õpilased, kuna nende toidust ilma jätmisele on raske leida mõistlikku ja asjakohast põhjendust.

Ootan teie vastust hiljemalt 5. märtsil 2021.

1. Kiili vald on soovinud võimaldada sooja toitu karantiinis ja distantsõppel olevatele õpilastele, toetades sellega hariduse omandamist ka kodustes tingimustes. Kiili Vallavolikogu 15.02.2018 määruse nr 2 „[Koolilõuna toetuse kasutamise tingimused ja kord](#)“ § 2 kohaselt katavad Kiili Gümnaasiumi õpilaste koolilõuna kulud riik, vald ja õpilaste vanemad ühiselt. Selles määruses ega üheski muus üldaktis pole välja toodud, et vald korraldab toitlustamist ka väljaspool kooli õppijaile. Valla sõnutsi kasutatakse ka nende õpilaste toidukulude katmiseks valla raha.

Kiili Gümnaasium selgitas, et kool pakub Terviseameti soovitusel lähtuvalt sooja koolilõunat nii karantiinis kui ka distantsõppel olijatele. Termokarbis lõunasööki oli võimalik saada igal koolipäeval kell 12–14 sööklast ilma kooli sisenemata. Toidu järele tulija pidi kandma kaitsemaski. Kool märkis, et sellise korraldusega tagati inimeste ohutus. Gümnaasiumi teatel oli

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

kool valmis põhjendatud vajaduse korral toiduabi pakkuma ka muul viisil. Selgituste kohaselt oli võimalik lõunasöögi järele minna ka kaugemal elavatel õpilastel, kuna ühistransport toimus.

2. Vallad ja linnad kui kooli pidajad peavad korraldama õpilaste toitlustamise koolis ([põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse](#) (PGS) § 42 lg 1) õppetöö ajal ([Eesti Vabariigi haridusseaduse](#) § 7 lg 2 p 8). See tähendab, et õpilasel on õigus koolis süüa saada. Kui koolid on õppetööks ajutiselt suletud ja õpilased on distantsõppel või kui osa õpilasi on karantiinis, pole kohalik omavalitsus üldjuhul kohustatud neid õpilasi toitlustama.

3. Sellele vaatamata võib kohalik omavalitsus otsustada pakkuda sooja toitu ka siis, kui õpilane õpib väljaspool koolimaja. Kuna sellisel puhul jagatakse avalikku hüvet, peab olema valla- või linnavolikogu selle sõnaselgelt otsustanud (PGS § 42 lg 5 ja [kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse](#) § 22 lg 1 p-d 1, 5 ja 37). Volikogul tuleb määruses välja tuua, kellele, mis juhul ja mis tingimustel toitu pakutakse. Valikute tegemisel peab volikogu arvestama muu hulgas võrdse kohtlemise põhimõttega ([põhiseaduse](#) (PS) § 12). Seejuures tuleb volikogul eelnevalt välja selgitada, kas õpilaste hulgas on ka neid, kes võivad erivajaduse tõttu vajada erilahendust, ning kas kooli jagatav söök on kõigile õpilastele mõistlikul viisil kättesaadav. Erisuste kehtestamisel peab volikogul selleks olema mõistlik ja asjakohane põhjus.

4. Kuna Kiili Vallavolikogu väljaspool kooli õppijate toitlustamist sõnaselgelt ei reguleeri, kuid vald seda siiski teatud juhtudel võimaldab, pole vanematele ja õpilastele selge, millal on neil õigus distantsõppe ajal koolitoitu saada: näiteks, kas seda on õigus saada ka siis, kui õpilane peab tervislikel põhjustel koduõppel olema või kui kool korraldab viirusest olenemata distantsõppepäevi (või -nädalaid). PS §-st 10 ja § 13 lõikest 2 tulenev õigusselguse põhimõte eeldab, et õigusnorm on sõnastatud nii, et selle sisu on piisavalt selge ja arusaadav. Inimene peab õigusnormi põhjal aru saama, kuidas käitub avalik võim.¹ Inimese õigus avalikule hüvele peab olema selgelt mõistetav ja ettenähtav. See tähendab, et kohalik omavalitsus ei saa ühe ja sama normi puhul otsustada, et mõnikord ta võimaldab avalikku hüvet ja mõnikord mitte. Kui kohalik omavalitsus soovib mõnd hüve pakkuda vaid piiratud ajal, on võimalik see määruses kehtestada ka tähtajalise õigusena.

5. Võrdse kohtlemise põhimõte (PS § 12) nõuab, et oleks tagatud õiguslik võrdsus – õigusakt peab kohtlema kõiki ühtemoodi. Lisaks peab avaliku hüve andmisel inimesi sisuliselt võrdselt kohtlema² ehk pakutav hüve peab olema ka tegelikult mõistlikult kättesaadav. Kiili valla valitud viis kodus õppivatele lastele sooja toitu pakkuda seda paraku ei olnud. Selgitan järgnevalt.

Alaealise lapse eest hoolitsevad eeskätt tema vanemad ([perekoonnaseaduse](#) § 116). Seega tuleb vanemal seista selle eest, et tema karantiinis või distantsõppel olev laps saaks kodus süüa. Praegusel juhul võis iga vanem otsustada, kas ta võimaldab oma lapsele söögi ise või võtab vastu Kiili Gümnaasiumi pakutud sooja toidu. Toidu saamiseks tulnuks vanemal iga päev keset tööpäeva käia koolis sellel järel ning viia see lapsele või leida lähedane, kes saaks seda teha. Selliseid võimalusi ilmselt kõikidel vanematel ei ole. Distantsõppel (v.a karantiinis) olevatel õpilastel oli võimalik ka ise toidu järel käia. Osal koolist kaugemal elavate õpilaste vanematest ja õpilastest kulunuks aga keset koolipäeva toidu järel käimisele ebamõistlikult pikk aeg (avaldaja sõnutsi kulunuks tal kõndimisele, bussi ootamisele ja sellega sõitmisele ligi 2,5 tundi). Seega ei olnud kõigile õpilastele kooli pakutud soe toit mõistlike pingutustega kättesaadav ehk tagatud polnud kõikidele õpilastele sisuline võimalus valla pakutud hüvest osa saada.

¹ RKÜKo 28.10.2002, 3-4-1-5-02, p 31.

² RKPJKo 29.09.2007, [3-4-1-12-07](#), p 19.

Inimeste erinev kohtlemine on lubatud, kui selleks on mõistlik ja asjakohane põhjus. Sestap tuleb volikogul koolist väljaspool õppivatele õpilastele sooja toidu pakkumise soovi korral analüüsida, kuidas seda teha nii, et toit ka tegelikult kõikide õpilasteni jõuab. Kui seda mingil põhjusel pole võimalik saavutada, tuleb vallal läbi mõelda, kas mõne õpilase valla ja riigi osalusel pakutavast toidust ilmajätmine on sisuliselt õige.

6. Sooja toidu pakkumisel tuleb vallal tähelepanu pöörata ka sellele, et avalik võim ei annaks karantiinis olevatele õpilastele ega nende vanematele vastukäivaid signaale. Vabariigi Valitsuse 30.01.2021 korralduse nr 47 „[Karantiini kehtestamine koroonaviirusest SARS-CoV-2 põhjustatud COVID-19 haiguse diagnoosiga isikutele, nende isikutega koos elavatele või samas elukohas püsivalt viibivatele või haiguse diagnoosiga isikuga muul viisil lähikontaktis olnud isikutele](#)“ punkti 3 kohaselt ei ole lubatud karantiinis oleval lähikontaktisel oma viibimiskohast lahkuda 10 päeva. Karantiinis olija võib siiski teatud tingimustel kodust lahkuda (korralduse p 4), näiteks kui ta viibib õues ja väldib täielikult kontakti teiste inimestega. Samad nõuded kehtisid ka 2020. aasta kahel viimasel kuul (v.a karantiini pikkus). On kaheldav, kas õpilane ise saab sellistel tingimustel lõunasöögi järel käia, arvestades, et lastel võib reeglite järgimine ununeda. Sestap tuleb nii õpilastele kui ka vanematele selgitada, kes ja kuidas saavad sooja söögi järel käia.

Austusega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Teadmiseks: Kiili Gümnaasium